

NESSUN DORMA

a jiné příběhy

Ivana Blahutová

© Ivana Blahutová 2009

Obálka © Ida Huttová 2009

ISBN 978-80-7418-005-7

OBSAH

Za zdí	5
Plaisir d' amour	24
Čerti z Ráječka	32
Nebožtík Karel.....	37
Lemurijská jara	47
Měsíční krajina	54
Nessun dorma	64
Vážený a milovaný Mistře	89
Konec léta	98
Vzhůru do MegEDENU!.....	109
Vaše čokoládová hvězda	117
Léto v Pyropoli	128
Zimoviště.....	135

ZA ZDÍ

Vytí a kovové rány za zdí se opět ozvaly o půl třetí ráno. „Prase, prase, prase!“ Řev, jekot, řinčení... Sousedé. Ti dva z vedlejšího bytu. Ti dva z vedlejšího vchodu. Ti dva. – Ona plačtivě vříská, zatímco on jen monotónně blábolí. Třesk skla a kácení židlí. Někdy se jí zdá, jako by se tam ta ženská hádala sama se sebou. Nenávistný maraton. Dny a dny, hodiny a hodiny, prase, prase, prase...

Postavila v kuchyni konvici na sporák. Plyn, zážeh, oheň. Alespoň půl litru čaje! Stojaté dusno, vyprahlá do dna. – Čekání, až voda konečně začne vřít. A žalobné ryčení za stěnou. Pouze dvě okna svítivají po půlnoci v této nudné, špinavé ulici. Dvě okna. Její. A jejich.

Jejich holé, ozářené okno. Tolikrát obehnaná scéna. Role, rekvizity, reflektor. Pravidelné reprízy a krátké přestávky mezi dlouhými, mučivými kvartály. Sousedé. Ona a on. Dva notorici. Páreček starých ožralců. Hned za zdí.

Musí na chvíli vyluftovat. Na chvíli zhasnout. Na chvíli postát za záclonou. Neviditelná. Dole u chodníku kdoví pokolikáté bouchají dvířka vozů. Za pět minut tři. Pravidelný pokoutní noční autobazar. Hulákání a chraptivý samičí smích, padající popelnice... Omšelé limuzíny s rachotem a troubením odjíždějí; obří americké ojetiny jak z časů Jamese Deana; a vzápětí úder domovních vrat a dunění zdviže, pasák a zloděj z posledního patra má asi po šichtě; už dopoledne se znovu pořítí za kšefty, cvalem po schodišti jako okovaný slon; úspěšný dvacetiletý podnikatel, křapnutí výtahu, zvonění klíčů, štěkání psa...

Ještě větrá, pachy stoupající vzhůru, benzín, česnek, kyselota, toulavá kočka přes cestu a obvyklý výhled na rvačku pod neonem toho pajzlu na rohu, Tahiti (dříve prádelna a čistírna). A kdesi nahoře u parku kvičení a prásk prásk, čtyři výstřely, čtyři náboje, ostré, slepé, zábava pokračuje, prase, prase, prase... Jejich nudná, špinavá ulice. Dvě stě metry od mramorem vyloženého sídla Městské policie (před gruntovní rekonstrukcí prodejna nábytku). Dvě stě metry od honosného podloubí s cypřiši a žardinierami. Dvě stě metry od bílých vozů a černých kožených bundiček, velmi, velmi slušivé, hello, our brave boys!

Zavřít okno. Téměř borůvkový čaj. Dryák na usnutí. A tamta za zdí už opět kope do radiátoru, už opět ji zamkl: „Pust mě ven, hajzle!“ Třicetkrát za sebou hajzle, stokrát za sebou hajzle; výdrž k nevíře, někdy od rána do rána, skvělé hlasivky a býčí vůle, výkonná vysílačka zvrhlých zpráv: ten za zdí už se zase počůral!

„Už ses zase pochcáál, jéžíšikristééé, hajzle, hajzle, hajzle!“

Nikdy je neviděla, protože sama vychází z bytu jen v nejnutejších případech. Nákup. Knihovna. Pošta. Zubař. Co krok, to peníze. Sedí doma. Biorytmus naruby. Život naruby. Všechno naruby.

„Náš dům?“ zvolala pohoršeně paní Valounová z vedlejšího vchodu. (Že se jí na to vůbec ptala, babizny nahluclé!) „Náš dům? Jaký kravály? Který sousedi? Tam přece bydlej Maršíčkovi! Takový slušný lidi! Samý slušný lidi!“

Cožpak je doopravdy nikdo neslyší?!

* * *

„Agentura A-Z!“ ohlašuje se mladý ženský hlas. Jeden z již povědomých hlasů. – Vždycky v pondělí a ve středu vytáčí číslo telefonní agentury A-Z. („Hledáte práci? Volejte A-Z! Pomůžeme vám! Zdarma!“)

Vždycky v pondělí a ve středu. Když se vyštrachá kolem poledne z postele. V mráкотném zhnusení. Chodívá na kutě až ráno. Přes víčka uvázaný antracitový hedvábný šátek. Odsouzenec na popravišti či anonymní zločinec. Černá páska přes oči. A dotěrné slunce skrze světlé závěsy. Spává na úpatí vzteklé sopky: nákladáky, sirény, klaksony, zvonky, houkačky, popeláři, sekačky, psi, kočky, listonošky, děcka, výtahy, volání, pokřiky... Biorytmus naruby. Život naruby. Všecko naruby. V primitivním počítači rozdělanou pohádku o holčičce a medvídkovi, bože můj, pohádku! Příběh tak strašný a beznadějný, že už dávno ztratila odvahu jej doopravdy napsat.

„Agentura A-Z!“ ohlašuje se mladý ženský hlas. Je středa. „Dobry den!“ Automaticky odříkává obvyklé údaje, posté, blablabla, ještě ochrápané hlasivky, fakulta, aprobace, (pět let studia a červený diplom naprdlajs), ano, nic, ví, ruština kaput, ně nádo, angličtina pasivně (po vodce aktivně), jo, píše na stroji (leč není písáčka), ne,

není účetní, nemluví plyně německy, není řidička, nevlastní vůz, není muž, není jí pod pětatřicet, nemá zbrojní průkaz..., počítáč? – „Jistě, znamenám si,“ firmy, jména, čísla, někdy dvě tři možnosti, někdy jedna, někdy nic, prodavačka do obchodu s kancelářskými potřebami, obchodní zástupce (polovina transformovaného národa už nejspíš dělá obchodní zástupce, cestáky, stánkaře, podomní prodejce, dealery, pojišťovány, reklamní agenty, agenty s teplou vodou); „ano, slečno, znamenám si, plastická chirurgie, vedoucí úklidové čety, fajn, děkuji. Takže zase příště. Na shledanou.“

Ještě tradiční přehlídka volných míst v inzertním časopise. (Kč 6,90; „jediný tohoto typu v Evropě!“) Další zbytečné vydání. Stále totéž, furt dokola, imervére. – Švadlena, kadeřnice, kuchařka, servírka, cukrářka, pomocnice do kuchyně, uklízečka, účetní, sekretářka pana šéfa („do pětadvaceti, nejlépe blondýnka“), dealer, dealer, „zahraniční společnost hledá schopné a ambiciózní lidi“, dealer, dealer, „zaškolíme, zapracujeme, requalifikujeme“, cesták, prodejce, „vysoké provize u solidní firmy“, asistentka ředitele („která ví, co a jak, foto nutné!“), barmanka, tanečnice go-go, „zaučíme“, dealer, striptérka, „jedinečná šance, spěchá!“, erotická masérka, „je ti osmnáct a jsi nespokojená se svými příjmy?“, zdravotní sestra, práce domů, rozesílání reklamy, nadepisování adres, „jen vážné nabídky za Kč 20 + ofrankovanou obálku“, spolence, prodavačka, atraktivní dívka do exkluzivního night clubu, „skvělá příležitost!“, brigádnice, „500 Kč za každý odběr spermatu“, broker, kurva, dealer, „hledáte uplatnění?“, kurva, dealer, dealer, kurva...

* * *

Druhého července. Znovu nechává vzkaz na záznamníku v jeho ateliéru. Většinou po půlnoci, když tam nikdo není. Ohlašuje se pokaždé svým rodným jménem. Cizí žena, třebaže ten muž ještě pořád figuruje v jejích dokladech coby zákonný manžel. A živí ji. „Apanáž“ vždy počátkem měsíce, již třetí rok stejná částka. Inlace z ní za tu dobu zhlthla třetinu, přesněji dle oficiálních údajů, chachacha! A k tomu právě nyní „úprava“ nájemného, bydlí v pomalu chátrajícím obecním bytě po rodičích – slyšeli jste? Údajně to budou rozprodávat do osobního vlastnictví! Snad za půl milionku! A pak, králíci, hybaj pod most!

Ještě bydlí v bytě po rodičích, odkládané opravy, odepřené investice, není z čeho brát, děsivě naskakující cifry, voda, topení, elektřina, plyn, příště telefon, simsalabim, tachykardie, neuróza, žaludek; škube jí pravým víčkem, nedoplatky: sedm tisíc! Od známého doktora vyškemrala rohypnol na spaní; money, prachy, šlupky, háky, krupica, love, chechtáky... Od prvního to dělá měsíčně o patnáct stovek víc. Zatím!

„Situace je jasná,“ oznamuje mu do mluvítko, „buďto teď budou žrát kočky, nebo já. Ale všechny tři se už nenažerem!“ – „Víc ti dávat nemůžu,“ ozývá se znechuceně ze sluchátka, „víc prostě nemůžu!“ A ona moc dobře ví, že víc prostě nemůže.

Myslel si, že z něho bude Le Corbusier, Niemeyer, Loos, Gropius... Talent plus píle. Do toho! Do toho! Do toho! Všechno přijde! A k tomu vzpomínka na jistou bašovsku úpornou babičku. „Začínala s žebříňákem!“ (Dědeček s povzdechem označen za naivního komančského romantika.) Krev, kořeny, geny... Takové, makové... Plachtící po větru. – Dokonce si po Velké sametové koupil brožuru o Baťovi. Schopný člověk se uplatní v každé době! (Ještě si vzpomíná, jak chtěl hned po škole na aspiranturu do Leningradu, „čas trhl oponou“.) Prý stačí jen pořádně zabrat! A kdyby prý to nešlo jinak, on může třeba klidně vykládat uhlí na nádraží! A basta! – Kecy. Žvásty. Kváky. Plky.

Le Corbusier! Hospodské interiéry, obchůdky, krcálky, výstavní stánky, boudičky, fintičky, kontaktičky, podnikatelské držtičky, cáry papíru, ústupky, couvání, dohadování, vymáhání, opožděné platby, zatoulané faktury, honoráře, jež nikdy nedojdou, zbytečné návrhy, falešné soutěže, všichni plonk, podvodníci, krupani, hochštapleři, zbohatlíci, věčně pryč, úterý či neděle, poledne či půlnoc, pořád hyjé, benzín, dostih, režie...

„Vo co ti de?“ říkával, když se ještě sem tam přišel domů na pár hodin vyspat. O půl třetí ráno. Bydleli v podnájmu. V provizorii. V polosuterénu. Naproti prádelny. Hned při vstupu jí rázně vysvětlil, že se nejedná o sklepení, nýbrž o „první podlaží!“ „A buď už zticha!“ – „Jawohl, Herr Architekt!“

Byla tam děsná zima. Zima a tma. Rozviklané kliky. A ty mizerné dveře by dokázala sama vyrazit jediným kopnutím. Jednou se vplížil do pokoje ve starém khaki baloňáku, sepranou hadovku do čela, stočené uši, výraz chlípného debila: „Hádej, kdo

sem?“ – „Seš amnestovanej,“ chechtala se. „Vyhlíd sis mě a vlezl dovnitř oknem. Teďka mě znásilníš, okradeš o posledních devadesát osm kaček a pak mě odkrouhneš! Budu řvát jako zvíře, a nikdo mi nepomůže!“

Ano, ještě se někdy něčemu společně zasmáli. Například tenkrát v koupelně. Jak stála pod sprchou. – „No, čičino, koukám, že v peep show už bys asi velkou kariéru neudělala!“

Le Corbusier! Být zticha! Sakra, zavřít pus! Hubu držet! Nekušnit! – Snažil se. Fachčil. Dřel. Ne, zahálčivý nebyl nikdy. A po svatbě přece začal stavět ten půdní byt! Chvilí před převratem. Začal stavět ten půdní byt, kde se pak budou doopravdy milovat a žít a žít! Jenomže za rok a půl starý činžák zrestituovali dva synovci někdejšího pana domácího. Bez dědické daně a bez splacení dávné hypotéky. (Schopní lidé! Nehledě na buržoazní původ to za bolševika oba dotáhli k docenturám.) Vašnostové zamkli rozestavěnou půdní vestavbu a šlus. „Co bylo ukradeno, musí být vráceno!“ Následovala dvě soudní stání do ztracena, znechucení, únava, únava, únava...

Do pekel se vším!

Provizorium. Provizorní manželství. Provizorní existence. Provizorní budoucnost. Vlastně už ani žádný byt nepotřebovali, že ano.

„Vo co ti de?“ vrčel na ni, když se ještě někdy objevil doma. Nepřítomný pohled, slepý, hluchý, němý... Kuchyně. WC. Koupelna. A pak pád do postele. „Dej mi pokoj, nech mě spát!“

Časem začal spát kdesi jinde. Je to směšné, ale podle všeho v tom tehdy ani nebyla žádná jiná žena.

* * *

„Agentura A-Z!“ ohlašuje se dívčí hlas. Je pondělí. Blablaba... Obvyklý sortiment. Prodavačky, cestáči, účetní... Za pár šupů. Ne, nemluví plynne anglicky, nemá řidičský průkaz, není jí pod třicet... Blablaba... Dneska nic. „Takže zase příště. Děkuji. Na shledanou.“

Před pěti lety takhle obcházela úřad práce. Sedm měsíců. Veletrh marnosti.

Paní, pokud neumíte německy, nikde vás nevezmou! Zaplaťte si kursy. Paní, mohla byste se requalifikovat na kosmetičku,

jestliže ovšem máte maturitu! Paní, co takhle tříměsíční školení v Horní Dolní? Paní, měla byste raději začít soukromě podnikat jako každý! Paní, máme právo vás zaměstnat do 100 km od místa bydliště! A pokud se vám to nelíbí, tak alou z registrace a s osmnácti stovkami podpory bude konec!

„Dobrý den, posílají mě k vám z úřadu práce.“ – „Paní, nechápu, proč se u nás ucházíte o místo manažerky, když jste učitelka?“ – „Protože mě k vám posílají z úřadu práce. Kdybych k vám nešla, tak alou z registrace a s osmnácti stovkami podpory by byl konec!“

„Paní, to místo je už obsazeno!“

Neměli s Architektem ani vindru. Rýsovací prkno v polosuterenním 1+1. A dělal přece, co mohl! Mladý „soukromý podnikatel“. – Start bez koruny kapitálu. („Moje babička začínala po vsích s jedním žebříňákem!“) Tak do toho, žebráku! Z ruky do huby. V rodinném rozpočtu pouze tři položky: podnájem, drogerie, strava (ovesné vločky, rozpečené rohlíky, točený salám, kečup, cibule, těstoviny, jablka, citrony, máslo, marmeláda, cukr, čaj). Tenkrát si přinesla domů první kofátko. Žofinku Mourinku. – „Vo co ti de?“

Dočista švorcoví.

Paní, to místo je už dva měsíce obsazený. Paní, dneska pro vás nic nemáme. Přijďte za deset dnů. Paní, to místo je dávno obsazený. Dneska pro vás nic nemáme. Přijďte za deset dnů. To místo je už obsazený. Je obsazený. Obsazený. Nemáme. Za deset dnů. Všechno obsazený. Obsazený...

A pak! Blesk z čistého nebe! Opravdu flek! A v oboru! Vychovatelka v pasfáku. Půl úvazku, odpolední a noční, někdy též soboty a neděle, nástup v lednu, dva tisíce čistého a mladiství „svěřenci“ lepší sorty.

„Jsou trochu svérázní, ale jinak celkem prima kluci, jenom se to s nimi musí umět.“ – „Učila jsem několik let na učilišti,“ pravila důstojně a nenápadně si otřela zpocené dlaně. Zamrazení v zátylku. (Osudu neunikneš!)

Celkem prima kluci!

„Za odměnu“ zařazení do malé „pracovně-výchovné skupiny“. „Za odměnu“ etablování mimo Ústav. „Za odměnu“ posílání „do klepky“. Makat a vydělávat. Osm adolescentů

v dvoucimrové buňce tovární ubytovny. Partička zlodějů, magorů, fetošů a chlastometrů. Gádžové, Romové, výlupci –

„Chlapci! Dostalo se vám poslední šance státi se řádnými občany!“

Byl to bezva džob!

* * *

Neměli s Architektem ani halíř.

Tři roky v podnájmu. Než si definitivně sebral svých pět švestek a šel. „Vím, že jsi tady nebyla šťastná,“ řekl jí, když to tam spolu naposledy vyklízeli. Zase květen. Ještě chvilku postáli u vymeteného ptačího krmítka. Na rozloučenou. A adié! „Nebyla jsi tady šťastná,“ řekl jí. Jako by na tom někdy záleželo.

Podnájem. Dům ve stráni. Studený, šerý polosuterén. Prádelna, sklepy, černá zákoutí. Pokoj s několika kusy cizího nábytku. A prostorná lodžie těsně u země, kam na léto umístila svou kokosovou palmičku. Palmičku, tlustici, kaktus...

Stále sama. Sama sobě společnicí. Samomluva, samovazba, samovládkyň, samospoušť. Nikdy se nenudila. Psací stroj na stole u okna. Krásný výhled. Vyšlapaná stezka v trávě, stromy, keře, koleje, silnice, řeka, zalesněné kopce. Konec města. Konec či počátek. Sama se svým příběhem. S tím samopříběhem, jenž si vždycky dělal, co chtěl. Jenž si vždycky sám žil po svém. – Směla jej pouze zapsat. Nic víc. Nic víc. Směla a musela. Směla a musela vyfukávat písmena, řádky, stránky, nač a proč, musela a směla, samopříběh, nanic příběh, a přesto! A přece!

Skloněná nad klávesnicí. V tom studeném, šerém polosuterénu, otřásajícím se pod náporem rachotících praček a řinčících tramvají. Skloněná za oknem s poodhrnutou záclonou. Občas se zadívala ven. Vyšlapaná stezka mezi stromy a keři a kousek dál koleje, silnice, řeka. Nazelenalá řeka, po které pluly hnědavé kachničky a bělostné labutě. Hejna racků nad ploužící se hladinou. A strmě stoupající svahy na protilehlém břehu, balvany, kmeny, koruny, vysoko, vysoko, vrby, břízy, buky, duby, smrky, javory...

V zimě sypala do krmítka na balkoně oves a slunečnici, zbytky suchých housek. Každé ráno přilétali hladoví opeřenci, vrabčáci, sýkorky, pěnkavy. Skotačivé ptačí představení. Nejoblíbenější